

Maatregelen van 3.1 Energietransitie

3.1.1.1 Realiseren van windenergie

Wat gaat de provincie doen?

De provincie zoekt samen met RES-partners naar geschikte gebieden waar windturbines geconcentreerd kunnen worden geplaatst. De provincie doet dat via zoekgebieden en locaties voor windenergie.

Bij de verdere uitwerking van zoekgebieden en locaties wordt, waar mogelijk, aansluiting gezocht bij plekken waar windenergie kan bijdragen aan het verminderen van netcongestie en het beter benutten van de beschikbare netcapaciteit.

Zoekgebieden zijn gebieden waar nog een nadere afweging plaats moet vinden, maar waar de provincie op regionale schaal kansen ziet voor windparken. Deze afweging maakt de provincie samen met de RES-partners.

Locaties voor windenergie zijn concreet aangeduide plekken in de Omgevingsverordening waar Omgevingsplannen windturbines met as-hoogtes van meer dan 45 meter mogen toestaan. Locaties voor windenergie zijn in de Omgevingsverordening opgenomen en geven feitelijk aan waar het realiseren van windenergie door gemeenten volgens de provincie is toegestaan.

Gemeenten zijn met de nieuwe Energiewet bevoegd gezag voor windparken met een opgesteld vermogen kleiner dan 15 MW. Alles daarboven tot 100 MW is aan de provincie. Een gemiddelde windturbine op land produceert tegenwoordig circa 5 MW.

Rol

Samenwerkend

Uitwerking

Uitgangspunten voor windturbines naar as-hoogte:

Grote windturbines (as-hoogte hoger dan 45 meter)

De provincie maakt onderscheid tussen zoekgebieden en locaties voor windenergie.

Zoekgebieden voor windenergie

Niet alle zoekgebieden die de provincie heeft aangewezen of opneemt hoeven of kunnen tot realisatie te komen. Hier zit ruimte voor een verdere afweging in samenwerking met de RES-partners.

In de Omgevingseffectrapportage (OER) van de Herziening 2025 zijn twaalf best beoordeelde gebieden (OER-gebieden) geïdentificeerd die de provincie verder zal onderzoeken. De provincie wil voor de OER-gebieden samen met de RES-partners een ontwikkelstrategie met een concrete planning uitwerken en onderzoeken welke

OER-gebieden uiteindelijk als locaties voor windenergie gerealiseerd kunnen worden – bij voorkeur onder bevoegd gezag van de betreffende gemeente. De provincie wil gemeenten voldoende tijd en ruimte geven om zelf afwegingen te maken en samen met hen nader onderzoek doen, participatietrajecten uitvoeren en onderzoeks- en ontwerp vragen beantwoorden.

Zoekgebieden kunnen uiteindelijk locaties voor windenergie in de Omgevingsverordening worden. Dit is nodig als de regio de RES-doelstellingen voor duurzame opwek niet op een andere manier invullen (met bijvoorbeeld zonne-energie). Uit nader onderzoek, overleg met de regio en het participatieproces zal blijken hoe de benodigde hoeveelheid windenergie het best kan worden ingepast, met oog voor de kwaliteit van de leefomgeving. De provincie spreekt met de RES-regio's ijkmomenten af. Op deze ijkmomenten bepaalt de provincie met de gemeenten en waterschappen in hoeverre en welke OER-gebieden als locaties voor windenergie worden opgenomen in de Omgevingsverordening om daar windenergie te kunnen realiseren. De provincie zal in goede samenspraak en samenwerking met de RES-regio's optrekken conform de nader uit te werken ontwikkelstrategie.

Locaties voor windenergie

De locaties voor windenergie in de Omgevingsverordening zijn het resultaat van een afweging tussen verschillende factoren, zoals onder andere de uitkomsten van participatietrajecten, (technische) normen voor de realisatie van windparken, beschikbare netcapaciteit en andere provinciale belangen zoals ecologie en landschap. Mochten de locaties om technische of andere redenen niet haalbaar zijn, dan is het aan gemeenten om in regionaal verband te overwegen om de provincie te verzoeken tot het opnemen van alternatieve locaties in de Omgevingsverordening. Wanneer gemeenten dit niet doen en regio's hun doelstellingen niet halen dan kan de provincie eigenstandig besluiten om een alternatieve locatie in de Omgevingsverordening op te nemen.

Participatie

De provincie vindt participatie bij de realisatie van windenergieprojecten belangrijk. De provincie heeft hier participatiebeleid voor en geeft daar uitvoering aan. Dit geldt voor zowel het betrekken van de omgeving bij het aanwijzen van zoekgebieden als voor locaties voor windenergie. Dit is uitgewerkt in het beleid voor Lokale initiatieven en inclusieve energietransitie.

Realisatie windenergie

Met de Omgevingseffectrapportage OER voor de Herziening 2025 heeft de provincie de RES-regio's Holland Rijnland, Midden-Holland en Drechtsteden een handreiking gedaan om de mogelijkheden voor windenergie in kaart te brengen. Vanuit een groot aantal alternatieven heeft de provincie twaalf best beoordeelde gebieden (OER-gebieden) geïdentificeerd.

Voor de RES-regio Drechtsteden geldt dat zij de doelstellingen voor duurzame opwek vooralsnog zonder windenergie kunnen realiseren. Of en in hoeverre er in Holland Rijnland en Midden-Holland aanvullend windenergie nodig is om de RES-doelstellingen te behalen wordt mede bepaald door de inspanningen die deze RES-regio's leveren om tot doelbereik te komen. Hierbij heeft de regio de mogelijkheid om met zon op dak en zon op land binnen het daarvoor geldende kader plannen te ontwikkelen.

Vervolgproces

Omdat de mogelijke realisatie van windenergie in de OER-gebieden effecten heeft op de omgeving, is nader onderzoek en een nadere afweging nodig. De provincie zal in de komende periode daarom verschillende onderzoeken uitzetten voor de OER-gebieden. Daarbij kan gedacht worden aan het in kaart brengen van de bouwhoogtebeperkingen vanuit luchtvaart, ecologische onderzoeken en effecten op waardevol cultureel erfgoed.

In de nader uit te werken ontwikkelstrategie maakt de provincie samen met de RES-regio afspraken over het vervolg van de planontwikkeling richting doelbereik. Daarbij worden ook ijkmomenten vastgesteld waarop wordt bezien in hoeverre aanvullende gebieden voor windenergie nodig zijn voor opname in de Omgevingsverordening.

Hieronder volgt een korte beschrijving per RES-regio, de eventuele zoekgebieden van die regio en aandachtspunten en nader uit te voeren onderzoek.

RES Holland Rijnland

De RES-regio Holland Rijnland beschikt op dit moment over onvoldoende concrete plannen om het afgesproken RES-bod te realiseren. Op basis van de huidige realisatie en de pijplijnprojecten wordt naar verwachting circa 45 procent van het RES-bod ingevuld. De regio heeft desondanks aangegeven vast te houden aan de ambitie voor duurzame energieopwekking.

De provincie heeft op basis van een Omgevingseffectrapportage (OER) twaalf best beoordeelde OER-gebieden geïdentificeerd voor de RES-regio's Holland Rijnland, Midden-Holland en Drechtsteden. De provincie zal deze gebieden verder onderzoeken, een participatietraject opstarten en samen met de RES Holland Rijnland een ontwikkelstrategie opstellen. In deze ontwikkelstrategie worden afspraken gemaakt over hoe en wanneer er besloten wordt om een of meerdere van deze gebieden als locaties voor windenergie in de Omgevingsverordening op te nemen. Voor de RES Holland Rijnland zijn dit de volgende gebieden

1. Kaag en Braassem – Wassenaarsche Polder

Mogelijkheden voor een concentratie van 9 windturbines in de vorm van een cluster in een droogmakerij, waarbij rekening gehouden moet worden met hoogtebeperkingen vanuit Schiphol. Dit zoekgebied heeft kans op interferentie met zoekgebied 2. Een afweging tussen de gebieden is onderdeel van de verdere

besluitvorming. Mogelijkheden om zoekgebied 1 en 2 te verbinden via een lange lijnopstelling in plaats van een cluster kunnen worden onderzocht.

2. Kaag en Braassem – Polder Vierambacht

Mogelijkheden voor een concentratie van 12 windturbines in de vorm van een cluster in een droogmakerij. Dit zoekgebied heeft kans op interferentie met zoekgebied 1. Een afweging tussen de gebieden is onderdeel van de verdere besluitvorming. Mogelijkheden om zoekgebied 1 en 2 te verbinden via een lange lijnopstelling in plaats van een cluster kunnen worden onderzocht.

3. Nieuwkoop – Polder Nieuwkoop

Mogelijkheden voor een concentratie van 9 windturbines in de vorm van een cluster in een droogmakerij, waarbij rekening gehouden moet worden met hoogtebeperkingen vanuit Schiphol. Bij de verdere uitwerking dient onder meer rekening gehouden te worden met een nieuwbouwlocatie bij Nieuwkoop.

4. Zoeterwoude – Alphen aan den Rijn – N11 / Polder Groenendijk

Mogelijkheden voor een lijnopstelling van 6 windturbines parallel aan de bundel N11, spoor en Oude Rijn. Uitwerking van dit zoekgebied in samenhang met zoekgebied 5 én de bestaande locaties langs de N11.

Holland Rijnland / Midden-Holland

5. Alphen aan de Rijn en Bodegraven – N11 / Polder Steekt en Binnenpolder

Mogelijkheden voor een lijnopstelling van 9 windturbines parallel aan de bundel N11 en Oude Rijn. De turbines kunnen deels op grondgebied van Holland Rijnland en Midden-Holland worden gesitueerd. Uitwerking van dit zoekgebied gebeurt in samenhang met zoekgebied 4 én de bestaande locaties langs de N11. Weidevogels vormen in dit zoekgebied een aandachtspunt. Via ontwerpend onderzoek en visualisaties dienen de mogelijkheden voor een rustige lijnopstelling onderzocht te worden. Hierbij dient een brede zone te worden betrokken.

Midden-Holland

De RES-regio Midden-Holland beschikt op dit moment over voldoende plannen om het afgesproken RES-bod te realiseren.

De provincie heeft op basis van een Omgevingseffectrapportage (OER) twaalf best beoordeelde OER-gebieden geïdentificeerd voor de RES-regio's Holland Rijnland, Midden-Holland en Drechtsteden. De provincie zal deze gebieden verder onderzoeken, een participatietraject opstarten en samen met de RES Holland Rijnland een ontwikkelstrategie opstellen. In deze ontwikkelstrategie worden afspraken gemaakt over hoe en wanneer er besloten wordt om een of meerdere van deze gebieden als locaties voor windenergie in de Omgevingsverordening op te nemen.

Voor de RES Midden-Holland zijn dit de volgende gebieden:

5. Alphen aan de Rijn en Bodegraven – N11 / Polder Steekt en Binnenpolder (zie hierboven).

6. Waddinxveen – Achterofsche Polder

Mogelijkheden voor de opstelling van 9 windturbines in een cluster ten zuiden van het Bentwoud. Bij verdere uitwerking van dit zoekgebied kan gekeken worden wat de mogelijkheden zijn voor windturbines in combinatie met het recreatiegebied.

7. Krimpenerwaard – Roozendaalsche Polder

Mogelijkheden voor de opstelling van een lange lijn van 6 windturbines. Voor dit gebied geldt dat de ontwikkeling in afstemming met de zoekgebieden van de provincie Utrecht plaats moet vinden. De nabijheid van N2000-gebied vraagt aandacht. Het heeft de voorkeur een rechte lijn te ontwikkelen.

8. Krimpenerwaard – Lekkerkerksche Boezem

Mogelijkheden voor opstelling van een lange lijn van 7 windturbines. Voor dit zoekgebied gelden mogelijk beperkingen vanuit Werelderfgoed Kinderdijk. Voor verdere besluitvorming moet een Heritage Impact Assessment (HIA) uitgevoerd worden. Een aandachtspunt zijn broedvogels en nietbroedvogels.

9. Zoeterwoude en Alphen aan den Rijn – Benthuizerpolder

Mogelijkheden voor de opstelling van een lange lijn van 4 windturbines in samenhang met zoekgebieden 5 en/of 10. Landschappelijk is dit een nieuwe structuur dwars door een aantal droogmakerijen met verschillende randen. Bij de nadere uitwerking vraagt dit aandacht. Vanuit landschappelijke kwaliteit en leefomgevingskwaliteit is het ongewenst windturbines in dit zoekgebied mogelijk te maken samen met de zoekgebieden 6 en 4. Bij nadere uitwerking is aandacht voor de kruisende structuren van belang naast de bestaande turbines langs de N11 en zoekgebied 5.

10. Alphen aan de Rijn – Hazerswoudse Droogmakerij

Mogelijkheden voor een opstelling van een lange lijn van 5 windturbines in samenhang met zoekgebieden 5 en 9. Landschappelijk is dit een nieuwe structuur dwars door een aantal droogmakerijen met verschillende randen. Bij de nadere uitwerking vraagt dit aandacht. Vanuit landschappelijke en leefomgevingskwaliteit is het ongewenst windturbines in dit zoekgebied mogelijk te maken samen met de zoekgebieden 6 en 4. Bij nadere uitwerking is aandacht voor de kruisende structuren van belang, naast de bestaande turbines langs de N11 en zoekgebied 5.

12. Bodegraven – Weijland en de Bree

Mogelijkheid voor de opstelling van een lange lijn van 7 windturbines in een grote open ruimte met relatief weinig bebouwing. Aandachtspunten zijn hier natuur en

cultuurhistorie, waaronder de nabijheid van het kroonjuweel Wierickerschans. Bij nadere uitwerking is aandacht voor de bestaande turbines langs de N11 en zoekgebied 5 van belang.

Daarnaast biedt de provincie de mogelijkheid aan initiatiefnemers in deze RES-regio's om bestaande turbines te optimaliseren (repoweren).

RES Rotterdam Den Haag

In deze regio voert de provincie een OER uit om nieuwe potentiële locaties voor windenergie te onderzoeken. Op basis van dit onderzoek hoopt de provincie meer ruimte te kunnen geven aan windturbines, zodat ook deze regio het RES-bod kan realiseren. Daarnaast biedt de provincie de mogelijkheid aan initiatiefnemers voor het repoweren van bestaande turbines.

RES Alblasserwaard

In de RES Alblasserwaard wordt ingezet op het optimaliseren van de bestaande locatie voor windenergie in de Omgevingsverordening – Gorinchem-Noord (locatie S) nabij bedrijventerrein Groote Haar – en de mogelijkheden van middelgrote windturbines op bedrijventerreinen. Daarnaast biedt de provincie de mogelijkheid aan initiatiefnemers voor het repoweren van bestaande turbines.

RES Goeree-Overflakkee, RES Hoeksche Waard en RES Drechtsteden

In de RES Goeree-Overflakkee en de RES Hoeksche Waard biedt de provincie de mogelijkheid aan initiatiefnemers voor het repoweren van bestaande turbines. De RES Drechtsteden ligt volgens de RES Voortgangsrapportage 2025 op koers om het RES bod van 2030 te behalen. Zolang de RES-regio op koers blijft en er geen andere provinciale belangen in het geding zijn, ziet de provincie geen aanleiding om locaties voor windenergie toe te voegen in de RES Drechtsteden. Eén van de twaalf best beoordeelde OER-gebieden uit de Omgevingseffectrapportage ligt in de RES Drechtsteden. Als de RES Drechtsteden zelf windenergie wil ontwikkelen in dit gebied, kan de provincie dit OER-gebied opnemen als locatie voor windenergie in de Omgevingsverordening. Dit is het volgende gebied:

11. Dordrecht – Zuidpunt

Dit gebied wordt begrensd ten oosten van de A16, ten noorden van afrit 19 en ten zuiden van de Wioldrechtse Zeedijk. In dit zoekgebied ziet de provincie kansen voor een opstelling van een lijn langs de infrabundel. Bestaande opstellingen van windturbines en de landschappelijke doorkruising van verschillende polders en randen vragen aandacht bij de verdere uitwerking. Daarnaast biedt de provincie ook hier de mogelijkheid aan initiatiefnemers voor het repoweren van bestaande turbines.

Te onderzoeken effecten

Bij de plaatsing van windturbines dienen op projectniveau de effecten ten aanzien van onder andere cumulatieve effecten op flora en fauna, bescherming van waardevol cultureel erfgoed, geluid, externe veiligheid, radar, slagschaduw, lichtschittering, vaarwegen en waterstaatswerken, landschappelijke inpassing, netinfrastructuur, watertoets en archeologie te worden onderzocht. Het voorgaande dient in een MER en/of een motivering te worden vastgelegd.

De provincie verkent de voor- en nadelen van een maximale geluidsnorm voor absoluut geluid op de gevel bij windturbines.

De provincie dringt samen met andere provincies bij het Rijk aan op snelle vaststelling van nieuwe landelijke normen. Als landelijke normen te laat vastgesteld worden of uitblijven, dan kunnen tegen die tijd lokale normen opgesteld worden.

Kleine en middelgrote windturbines

Middelgrote windturbines (as-hoogte van 30 tot 45 meter) kunnen worden geplaatst:

- Binnen bestaand stads- en dorpsgebied
- In glastuinbouwgebied passend bij de lokale situatie
- Op bedrijventerreinen.

Kleine windturbines (as-hoogte tot 30 meter) kunnen ook worden geplaatst buiten bestaand stads- en dorpsgebied.

Zowel voor middelgrote als voor kleine windturbines is dit ter beoordeling aan de gemeente. De provincie kan een zienswijze indienen op een omgevingsplan, indien relevante provinciale belangen en regels onvoldoende zijn meegenomen. Het gaat dan onder meer om ruimtelijke kwaliteit, cultuurhistorie, recreatie en natuur.

- Gedeputeerde Staten attenderen gemeenten en initiatiefnemers erop dat het ruimtelijk inpassen van kleinere windturbines alleen mogelijk is wanneer geen sprake is van significante negatieve effecten op de instandhouding van beschermde soorten en natuurgebieden. Hiervoor hebben initiatiefnemers en gemeenten ook een wettelijke zorgplicht.
- Gedeputeerde Staten zijn het bevoegd gezag voor het verlenen van natuurvergunningen. Vanuit die rol bewaken Gedeputeerde Staten dat gemeentes een goede invulling geven aan hun zorgplicht.
- Gedeputeerde Staten monitoren de natuur binnen en buiten de beschermde natuurgebieden. Dit neemt niet weg dat de gemeenten zelf verantwoordelijk zijn voor het uitvoeren van een natuurtoets bij het vaststellen van het omgevingsplan.